Co wiemy po badaniach?

Raport z III etapu projektu Radom | Świdwin

Policing the policies

poledialogu.org.pl

fundacja pole dialogu

NÁRODNÝ PARLAMENT

CRISP

Co-funded by the European Union

What do we know after the research?

Report on Phase III of the project

Radom | Świdwin

Policing the policies

poledialogu.org.pl

fundacja pole dialogu

NARODNÍ PARLAMENT

CRISP

Co-funded by the European Union

Raport stanowi podsumowanie działań w ramach: Work Package 3: Public advocacy & youth involvement. T3.1 Desk analysis and Focus groups with youngsters.

Współfinansowano ze środków programu Unii Europejskiej Erasmus+ w ramach europejskiej inicjatywy Youth Together. Projekt *Policing the policies* realizowany jest razem z Association People's Parliament, Serbia, Association of Cultural Heritage Education in Finland, Finlandia, CRISP Crisis Simulation for Peace, Niemcy.

Publikacja została zrealizowana przy wsparciu finansowym Unii Europejskiej. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Unia Europejska, Europejska Agencja Wykonawcza ds. Edukacji i Kultury (EACEA) nie ponoszą odpowiedzialności za jej zawartość merytoryczną.

Co-funded by the European Union

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Zespół badawczy i opracowanie tekstu:
Michał Szewczyk, Aleksandra Wasążnik, Mateusz Wojcieszak, Marta Zabłocka
Redakcja merytoryczna: Monika Probosz

Publikacja jest dostępna na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 (CC BY)

Fundacja Pole Dialogu
gen. W. Andersa 13
00-159 Warszawa
poledialogu.org.pl
kontakt@poledialogu.org.pl
(+48) 737 332 271

Warszawa 2023

fundacja pole dialogu

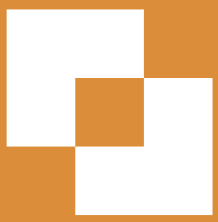

fundacja
pole
dialogu

poledialogu.org.pl

Spis treści

Executive summary in English 2
The methods: Desk research and focus group with young people 2
Results - abstract of research in Radom 3
Results - abstract of research in Świdwin 4
Wstęp 5
Polityki młodzieżowe w Polsce 6
Radom 7
Skrót: jak wygląda sytuacja z polityką młodzieżową w Radomiu? 7
Jaką potrzebę zdiagnozowaliśmy? 7
Metoda 8
Desk research - czego się dowiedzieliśmy? 9
Focus - jak pogłębiliśmy obraz, który zbudował nam desk 10
Podsumowanie i najważniejsze wnioski 16
Świdwin 16
Skrót: jak wygląda sytuacja z polityką młodzieżową w Świdwinie? 16
Jaką potrzebę zdiagnozowaliśmy? 17
Metoda 17
Desk research - czego się dowiedzieliśmy? 18
Focus - jak pogłębilismy obraz, który zbudował nam desk 19
Przebieg - Co to jest miasto młodzieżowe? 20
Mapa aktywności 21
Bezpieczeństwo 25
Transport 25
Braki, potrzeby 26
Perspektywa przyszłości 26
Jakie narzędzia włączające młodzież funkcjonują w Świdwinie? 27
Podsumowanie i najważniejsze wnioski 29
Co dalej? 30
Radom – kolejne kroki 30
Świdwin – kolejne kroki 31

Executive summary in English

The methods: Desk research and focus group with young people

Desk research allowed us to gather information on the exact context of young people living and studying in Radom and Swidwin. We analysed city strategies, city status reports, information published via the city's website or public information bulletin.

Research question:

How does the city/region recognise and support young residents on a legal/strategic, implementation (youth-oriented) and research level (collection and evaluation of youth-related data)?

Structure of the desk-based data analysis focusing on three pillars, areas related to local youth policy:

- policy/legal level: analysis of youth policy discourse/documents

  Leading question: does the city have a local law aimed at young people?

  We focus on the analysis of youth policy discourse/documents, policies that directly affect young people. In the analysis we are interested in:

  Local law documents - city council resolutions and executive orders.

  Strategic and directional documents such as policies, strategies, action plans.

  Other acts of local law that affect youth, but not directly, but through the participation of youth as an important group of recipients of a given policy area, e.g. education, health, housing.

- implementation level

  Leading question: What specific activities are carried out in the city/municipality as part of youth policy? Are there programmes aimed at young people? Grants? Places for young people? What does the city do and what activities are carried out from the bottom up? What are the areas of action, e.g. public transport, housing for young people, physical and mental wellbeing, etc.?

  We think in terms of:

  City-led activities

  Grassroots activities

  Grassroots activities with city support

- level of evaluation/data (after implementation)

  Leading question: are there any summaries, reports, concrete effects of activities around the youth topic? Concrete, tangible effect? Success? Failure? Are there any summaries of activities aimed at young people? Evaluation of the implementation of legal documents concerning youth?

The desk research results helped us prepare for group interviews, the aim of which was to learn about the needs and positions of young people. The following persons were invited to participate in the interviews with users:

- young people - belonging to representatives of youth councils, student councils,
- local authorities and people responsible for local governments operating in the field of youth policy.

Results - abstract of research in Radom

As part of the third stage of the project in Radom, we are conducting a process whose effect is to increase the competences and voice of the Youth City Council in social dialogue and to indicate exemplary directions and areas of its operation. Our goal was to:

- create a map of Social Dialogue Bodies of the City of Radom;
- conducting a workshop aimed at familiarizing selected representatives of the two leading Social Dialogue Bodies - the Youth Council and the Senior Council with each other, strengthening their competences and starting cooperation;
- preparation of recommendations for social dialogue management for the City Hall.

We decided on this form because we believe that the presence of bodies of dialogue translates into better living conditions in the city. First of all, it gives the opportunity to get involved in the decision-making process.

The aim of the desk research was to find and describe Radom social dialogue bodies touching on the issue of youth policies. The study was divided into 4 areas: law, implementation of youth policies, formal social dialogue bodies and documents evaluating the implementation of youth policies. The interview with Radom took place on May 12, 2023, from 4:00 pm to 6:00 pm. We met remotely via the ZOOM communication platform. In total, 6 people took part in the interview.

Focus outlined possible reasons for the limited range of activities undertaken by youth councillors. They are:

1. short tenure of the body;

2. failure to use the powers of opinion on the laws of the City Council, to follow and evaluate the policies concerning the group they represent; we conclude this, among other things, by the actions planned or events that have taken place in the past;
3. blocking the initiatives of bodies at City Council level;
4. no funds for promotional activities

At a later stage, we will design a stationary workshop whose aim will be to design joint activities for the Senior Council and the Youth City Council.

At the moment we recommend:

-strengthening the position of the Youth City Council in the social dialogue of Radom, which can be achieved through cooperation with the Senior Council;

- introduction of initial training in legal competence and policymaking tools for youth and senior councillors.

Results - abstract of research in Świdwin

As part of the third stage in Świdwin, we are looking for an answer to the question: Is Świdwin a city for young people? As a result, we have created a map of places of "activity" of young people, taking into account its strengths and critical ones, which are barriers to the implementation of the idea of a youth city. In the next stage, we want to formulate recommendations that will allow to improve the competences of officials and youth workers.

The main goal of desk research was to find the fields of activity of young residents, legal documents and all activities that fit into the implementation of the "youth policy" of the city. What's more, we described Świdwin social dialogue bodies touching on the issue of youth policies. The interview with Świdwin took place on May 18, 2023. We met remotely via the ZOOM communication platform. In total, 20 people took part in the interview.

The conducted research process showed that:

- young people are not sufficiently informed about the educational offer dedicated to them by the city, or they are not interested in older youth, thus they are not profiled for different age groups;
- the city conducts "apparent" participatory activities, they are limited to informing and consulting activities, but do not involve young people in making decisions that are important for them, or it is done "after the fact"
- young people lack the so-called "third places", ie places of rest, to spend time for social purposes.
- at the same time, we notice great will and commitment on the part of the city authorities to work on improving the policies addressed to young people conducted by Świdwin. This is evidenced by the introduction of the School

Participatory Budget tool, or the very appointment of the consultative body of the Youth City Council.

Wstęp

Poniżej prezentujemy raport, który stanowi efekt procesu badawczego w ramach projektu Policing the policies współfinasowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach europejskiej inicjatywy Youth Together programu Erasmus+. Badanie jest częścią trzeciego etapu zadania, które ma na celu sprawienie by lokalne strategie i polityki młodzieżowej były inkluzywne, włączające i odpowiadające na standardy Unii Europejskiej.

Przy pomocy narzędzi: analizy biurkowej (z ang. *Desk research*) i zogniskowanych wywiadów grupowych (z ang. *Focus groups*) z młodzieżą, badaliśmy stan i wpływ istniejących, lokalnych polityk młodzieżowych w wybranych wybranych samorządach – w polskim przypadku był to Radom i Świdwin. Przede wszystkim jednak, sprawdziliśmy pozycję w procesie stanowienia prawa i diagnozowaliśmy potrzeby młodzieży zamieszkującej oba miasta.

Wspólnym mianownikiem społeczności, które zaprosiliśmy do projektu, stanowi wyzwanie jakim jest osłabienie pozycji miast małych i średnich w Polsce. Jak pisze profesor Przemysław Śleszyński:

Transformacja polityczna i społeczno-gospodarcza po 1989 r. spowodowała silną deindustrializację większości miast i problemy z utrzymaniem ich bazy ekonomicznej. Wiele ośrodków, zwłaszcza średnich i mniejszych, opartych o monofunkcyjne zakłady przemysłowe, popadło w poważny regres społeczno-gospodarczy. Z kolei reforma administracyjna 1999 r. spowodowała dalsze zmiany w lokalizacji różnego rodzaju działalności miastotwórczych i w przypadku wielu ośrodków nasiliła problemy wynikające z różnic w położeniu w hierarchii administracyjno-osadniczej, w tym wypłukiwania funkcji. Obserwowana i narastająca depopulacja kraju dodatkowo pogłębi problemy społeczno-gospodarcze w przypadku większości ośrodków miejskich.[1]

Przywołane przez profesora Śleszyńskiego tło ekonomiczne polskich miast, odnajdujemy także w raportach o stanie miast i strategiach ośrodków, które zaprosiliśmy do projektu[2].

Zgodnie z raportem przyjętym przez Kongres Miast Małych i Średnich, który miał miejsce w roku 2019 w Wałbrzychu[3], stojące przed ośrodkami wyzwania to między innymi:

---

[1] P. Śleszyński, *Delimitacja miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze*, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Warszawa 2016.
[2] Projekt____Strategii_dalszego_rozwoju_Gminy_Miasta_Radomia_-_Radom_2030___ (3).pdf
[3] *Średnie i małe miasta w Polsce. Stan i potrzeby*, Kongres Miast Małych i Średnich w Wałbrzychu, Wałbrzych 2019.

- brak polityki transportowej, zapewniającej połączenia niezbędne dla funkcjonowania obszarów funkcjonalnych oraz subregionów;
- depopulacja połączona ze starzeniem się społeczeństwa;
- brak mieszkań, które dla części młodych mieszkańców mogłyby stanowić zachętę do pozostania;
- upadek wielu lokalnych gałęzi gospodarki w latach 80. i 90. ubiegłego wieku;
- utrata części tradycyjnych funkcji miastotwórczych, ukształtowanych w okresie PRL;
- edukacja powiązana z wymogami rynku pracy (wspieranie szkół kształcących w innowacyjnych zawodach, ważnych dla rozwoju lokalnego i regionalnego);

Powyżej przywołane czynniki miastotwórcze mają swoje odbicie w obecnej sytuacji osób dorastających w Polsce, oraz stanowią trzon wielu strategii i polityk młodzieżowych. Poniższy raport przedstawia realia młodzieży zamieszkującej Radom i Świdwin.

Polityki młodzieżowe w Polsce

Odtwarzając analizę, którą przygotowywaliśmy na początku działań projektowych w fazie ***Project management***, w Polsce ostatnim dokumentem określającym systemowo i prawnie kierunki polityki młodzieżowej była ***Strategia Państwa dla młodzieży na lata 2003-2012***. Została przygotowana przed wejściem do Unii Europejskiej, i do dziś (2023 roku) pozostała jedynym dokumentem, który odnosił się bezpośrednio do młodzieży. W międzyczasie toczyły się prace na uchwalaniem nowego dokumentu np. powołana w 2016 roku przez Ministerstwo Edukacji Narodowej **Rada Dzieci i Młodzieży Rzeczypospolitej Polskiej,** pracowała nad „Narodową Strategią Młodzieży". Wynikiem była publikacja ***Założenia Narodowej Strategii Młodzieży na lata 2020-2030***, niestety docelowa cel przedsięwzięcia nie wszedł w życie.

Rząd powołał Pełnomocnika ds. Polityki młodzieżowej (urząd od 22 marca 2023 jest nieobsadzony). W sprawozdaniu za rok 2022 czytamy, że najważniejszym zadaniem było przyjęcie programu „Fundusz Młodzieżowy" na lata 2022-2023, który będzie wspierał oddolne inicjatywy młodego pokolenia. Priorytety programu to: aktywizacja młodzieży w samorządach, wzmocnienie obecności, aktywności i kompetencji organizacji młodzieżowych.[4]

Polityki młodzieżowe w Polsce są regulowane na poziomie terytorialnym – samorządowym (wojewódzkim. powiatowym, gminnym), za przykład może służyć m.in. „Młoda Warszawa. Polityka młodzieżowa m.st. Warszawy"., „Polityka dla Młodych Miasta Poznania na lata 2019-2025" czy strategia województwa Świętokrzyskiego

[4] https://www.gov.pl/web/dlamlodych/dzialalnosc-pelnomocnika-rzadu-do-spraw-polityki-mlodziezowej-w-2022-roku

„Świętokrzyskie dla Młodych. Kierunki wspierania społecznego zaangażowanie młodzieży województwa świętokrzyskiego 2017-2020". Przykładów jest więcej, mimo wszystko prowadzenie polityki młodzieżowej na poziomie terytorialnym nie należy do standardu. Jednocześnie mierzymy się z takimi wyzwaniami jak: ujemny przyrost demograficzny, wyludnianie się mniejszych miast, odpływ młodych do centralnych ośrodków miejskich, gwarantujących takie usługi jak: edukacja, szkolnictwo wyższe, praca czy kultura.

Wprowadzenie jednolitego ustawodawstwa lub wytycznych dotyczących rozwoju strategii młodzieżowych w Polska prawdopodobnie ułatwiłaby regionalne porównanie działań podejmowanych na rzecz młodzieży a także realizacji indywidualnych celów i polityk dotyczących młodzieży na szczeblu lokalnym.

Radom

Skrót: jak wygląda sytuacja z polityką młodzieżową w Radomiu?

Radom to drugie co do wielkości miasto na Mazowszu. Zgodnie z dokumentem *Strategia dalszego rozwoju gminy miasta Radomia - Radom 2030*, w 2020 roku miasto zamieszkiwało 209 296 osób[5]. Obecnie miasto zmaga się ze zjawiskiem depopulacji, która w porównaniu z rokiem 2008 wyniosła 6,6%[6]. Co więcej autorzy strategii wymieniają takie tendencje jak: rosnący współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi oraz zwiększający się udział osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności, malejący współczynnik dzietności kobiet, utrzymujące się ujemne saldo migracji i przyrostu naturalnego. Tym samym na poziomie strategii wnioskuje się o dostosowanie usług - w tym polityki społecznej - do sytuacji osób w wieku postprodukcyjnym.

Nie dostrzegliśmy jednak jednak działań, które można by nazwać lokalną polityką młodzieżową. Rozumieją to lokalne organizacje pozarządowe, takie jak m.in Stowarzyszenie Arka czy Stowarzyszenie Droga Mleczna, realizując oddolnie działania w obszarze wolontariatu czy aktywności społecznej skierowane do młodych. W Radomiu powołany został organ dialogu społecznego jakim jest Młodzieżowa Rada Miasta. Mimo wszystko dostrzega się wielką potrzebę skoordynowania działań młodzieżowych i oddolną siłę (młodzieży działającej w Młodzieżowej Radzie czy reprezentujących interesy uczniów i uczennic w samorządach uczniowskich) pragnących zacząć pracować na rzecz lepszej przyszłości w tym mieście.

Jaką potrzebę zdiagnozowaliśmy?

W ramach trzeciego - badawczego - etapu projektu, przeprowadziliśmy proces którego celem było wzmocnienie formalnej reprezentacji młodych w ramach Młodzieżowej

[5] strategia_dalszego__rozwoju_gminy_miasta.pdf (www.radom.pl)

[6] strategia_dalszego__rozwoju_gminy_miasta.pdf (www.radom.pl)

Rady przez ugruntowanie ich kompetencji, kooperacji z Prezydentem Miasta i Rady Miasta przez wypracowanie modelu Ciał Dialogu Społecznego (czyli takich instytucji jak Młodzieżowa Rada czy Rada Seniorów itd.), mapowanie obecnie powołanych organów oraz zdiagnozowania, czy działania przez nie podejmowane są spójne z ich obszarem kompetencji. Przyjmujemy, że lepsze zrozumienie struktury ciał konsultacyjnych działających w mieście przyczyni się do bardziej świadomych działań młodzieżowych radnych i stawania się realnym partnerem Prezydenta i Rady w kształtowaniu miejskiej polityki.

Po warsztatach przeprowadzonych w ramach projektu na jesieni 2022 roku wiemy, że obecny skład Młodzieżowej Rady dopiero uczy się swoich kompetencji, jednocześnie jest w tej procesie zdany przede wszystkim na siebie. W związku z tym, po konsultacji z Centrum Organizacji Pozarządowych Urzędu Miasta Radomia zdecydowaliśmy, że w ramach projektu stworzymy mapę ciał dialogu społecznego, poznamy ze sobą przedstawicieli **Miejskiej Rady Seniorów** (dalej skrót MRS) i **Młodzieżowej Rady Miasta** (dalej skrót MRM), sprawdzimy na jakim poziomie znają i wykorzystują swoje kompetencje i czego mogą się od siebie nawzajem nauczyć. Zarówno MRM jak i MRS posiadają długi staż działalności na terenie Radomia (z długimi przerwami w działalności np. w czasie pandemii) Mimo wszystko organy nie współpracują ze sobą. Na poziomie strategii rozwoju miasta na lata 2020-2030, podkreśla się istotność wyzwania jakim są zmiany demograficzne w mieście - odpływ młodych, niski przyrost naturalny, starzenie się populacji. Tak jak miasto przykuwa dużą wagę do tego w jaki sposób dostosowywać swój program i infrastrukturę dla osób w wieku emerytalnym, tak działań dedykowanych młodym, które mogłyby zachęcić do powrotu bądź pozostania w Radomiu jest niewiele.

Na cele projektu, zdecydowaliśmy się na pracę z modelem dialogu społecznego, ponieważ z nim związane są wszelkie narzędzia, procesy, które umożliwiają partycypowanie mieszkańców i mieszkanek w podejmowaniu istotnych dla działania miasta decyzji, które bezpośrednio ich dotyczą. Być może warsztat dla MRS i MRM będzie wstępem do dalszej, międzypokoleniowej współpracy i określenia wspólnych celów dla przyszłości Radomia.

Metoda

Na potrzeby projektu realizowaliśmy badania za pomocą dwóch metod: analizy danych zastanych - *desk research*[7], i zogniskowanych wywiadów grupowych - *focus group*[8]. Pierwsza z nich pozwoliła na zebranie informacji w celu określenia szerszego kontekstu młodzieży mieszkającej i uczącej się w Radomiu, za pomocą dokumentów prawnych, które jej dotyczą. Sprawdziliśmy jak obszary wskazane w strategii: uwarunkowania

[7] M. Makowska (red.) 2013. Analiza danych zastanych. Przewodnik dla studentów. Wydawnictwo Naukowe Scholar

[8] Badania jakościowe Tom 2, red. Dariusz Jemielniak, wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa 2012

ekonomiczne, społeczne, edukacyjne, kulturalne, demograficzne, są zadbane w kontekście funkcjonowania młodzieży. Szczególnie uwzględniliśmy zagadnienie, które zdiagnozowaliśmy razem z interesariuszamy z Urzędu Miasta Radomia i przedstawicieli MRM dotyczące ich kompetencji i szerszego funkcjonowania na mapie dialogu społecznego.

W celu dopełnienia obrazu sytuacji młodych ludzi a także skonfrontowania wyników przeprowadzonej analizy danych zastanych zostanie **przeprowadzony wywiad grupowy** z przedstawicielami organów ciał dialogu społecznego ze szczególnym udziałem MRM, MRS i urzędu miasta. Głównym celem wywiadów będzie zdiagnozowanie i zrozumienie wyzwań, które stoją przed partycypacją i dialogiem społecznym w mieście, w szczególności w kontekście powstawania lokalnej polityki młodzieżowej oraz rozwoju działalności MRM.

Desk research - czego się dowiedzieliśmy?

Głównym celem *desk reaserchu* było odnalezienie i opisanie radomskich ciał dialogu społecznego dotykających kwestię polityk młodzieżowych. Badanie było podzielone na 4 obszary: prawo, implementacje polityk młodzieżowych, formalne ciała dialogu społecznego oraz dokumenty ewaluujące realizację polityk młodzieżowych.

Miasto w swojej strategii rozwoju do roku 2030 zauważa odpływ młodych Radomian w wysokości nawet 1000 rocznie oraz ujemny przyrost naturalny w konsekwencji tego pojawia się problematyka młodzieży i dialogu z nią w przyszłości Radomia. Problem ten jest zaadresowany poprzez plan zakładający powstanie do 2030 roku sześciu nowych inicjatyw dotyczących aktywizacji społecznej oraz dwóch nowych formy partycypacji społecznej. Nie ma pewności jakie są konkretne założenia dotyczące tych planów.

Do tej pory miasto powołało dwa organy ściśle przeznaczone do nawiązywania dialogu z niedoreprezentowanymi grupami społecznymi tj. MRM i MRS. Do ich najważniejszych kompetencji należy opiniowanie decyzji władz dotyczących reprezentowanych przez nie grup. MRM dodatkowo powinien koordynować samorządową działalność młodzieżową oraz współpracować z innymi organizacjami młodzieżowymi, a MRS ma wspierać aktywność seniorów i budować dialog międzypokoleniowy. Nie jest prowadzone jasne raportowanie wszystkich działań obydwu Rad, w związku z czym nie ma pewności na ile realizują swoje działania opiniujące, jednak z pewnością MRM angażuje się także w organizację wydarzeń młodzieżowych jak np. turniej w CS:GO. **Pogłębienia w trakcie grupy fokusowej wymaga kwestia współpracy między Samorządami Uczniowskimi, a MRM oraz między MRM, a Radą Miasta oraz ich wizja własnej roli i celów długoterminowych.**

Miasto zakłada także współpracę z organizacjami pożytku publicznego i realizuje ją poprzez Komisję do spraw Polityki Senioralnej i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, która składa się z Radnych i Zespół Konsultacyjny ds. Współpracy

Samorządu z Organizacjami Pozarządowymi powołany z przedstawicieli organizacji działających na terenie Radomia.

Focus - jak pogłębiliśmy obraz, który zbudował nam desk

Wywiad z Radomiem miał miejsce 12 maja 2023 roku, w godzinach 16:00-18:00. Spotkaliśmy się w formule zdalnej za pośrednictwem platformy łączności ZOOM. Łącznie w wywiadzie wzięło udział 6 osób, w tym: dwóch przedstawicieli Rady Seniorów (RS), przedstawiciel Urzędu Miasta, oraz trzy osoby z Młodzieżowej Rady Miasta (MRM). Poniżej przedstawiamy w formie tabeli jeden z efektów pracy *desk researchu* jakim było poznanie kompetencji i zadań RS i MR.

	Młodzieżowa Rada Miasta	**Rada Seniorów**
Grupa docelowa	Młodzież szkół podstawowych i ponadpodstawowych	Osoby w wieku poprodukcyjnym
Charakter i zadania	Rada ma charakter konsultacyjny, doradczy i inicjatywny. Jej prawa i obowiązki to: • stać na straży przestrzegania praw Człowieka i Ucznia; • przedstawiania Radzie Miejskiej w Radomiu oraz Prezydentowi Miasta Radomia opinii we wszystkich sprawach dotyczących młodzieży • reprezentowanie interesów młodzieży wśród instytucji rządowych, samorządowych i pozarządowych • występowanie z inicjatywą ustawodawczą	Radomska Rada Seniorów ma charakter konsultacyjny, doradczy i inicjatywny w sprawach ważnych dla osób starszych. Głównym celem działania jest integracja, wspieranie i reprezentowanie środowiska seniorów poprzez: • współpracę z władzami miasta przy rozstrzyganiu istotnych spraw i oczekiwań, • wspieranie wszelkich form aktywności seniorów, • działania na rzecz umacniania międzypokoleniowych więzi społecznych. • upowszechnianie wiedzy o potrzebach, prawach i możliwościach osób starszych

	• podejmowanie inicjatyw mających służyć młodzieży • upowszechnianie idei samorządowej i kreowanie obywatelskich postaw wśród młodzieży	
Kompetencje	1) występowanie z inicjatywą uchwałodawczą 2) zgłaszanie wniosków i opinii do aktów prawnych regulujących sprawy młodzieży 3) zapewnienie możliwości uczestniczenia młodzieży w procesie podejmowania decyzji 4) bezpośrednio jej dotyczących, 5) inicjowanie, wspieranie i koordynowanie samorządowej działalności młodzieży, 6) działanie na rzecz ochrony praw i godności ucznia, 7) reprezentowanie interesów młodzieży miasta Radomia wobec instytucji rządowych samorządowych i pozarządowych	1) współpracę z władzami miasta przy rozstrzyganiu istotnych spraw i oczekiwań, 2) przedstawianie propozycji zadań i działań na rzecz seniorów, 3) wydawanie opinii i formułowanie wniosków służących rozwojowi działalności samorządu na rzecz seniorów, 4) zgłaszanie uwag do aktów prawa miejscowego, 5) wspieranie wszelkich form aktywności seniorów, 6) działania na rzecz umacniania międzypokoleniowych więzi społecznych, 7) upowszechnianie wiedzy o potrzebach, prawach i możliwościach osób starszych, a przez to 8) wzmocnienie wpływu seniorów na decyzje podejmowane przez władze lokalne, w tym na jakość usług 9) przeznaczonych dla seniorów

	8) zgłaszanie wniosków i postulatów, 9) stanie na straży przestrzegania praw Człowieka oraz praw Ucznia 10) podejmowanie uchwał i opinii.	
Obszar działalności	Rada Młodzieży Miasta Radomia pozostaje we współpracą z Radą Miejską, nawiązuje współpracę z innymi organizacjami młodzieżowymi i organami samorządowymi. Organizowanie imprez kulturalnych, rozrywkowych, sportowych i spotkań młodzieżowych.	Radomska Rada Seniorów ma przyczynić się do zwiększenia udziału starszych mieszkańców miasta w zakresie współdecydowania o sprawach lokalnych. Ma również wpływ na działania Gminy służące partycypacji i pobudzaniu aktywności obywatelskiej seniorów w społeczności lokalnej.

Zdecydowaliśmy się na zaproszenie takich respondentów ze względu na zdiagnozowany problem: niewykorzystywanie w pełni kompetencji, które posiadają konkretne organy dialogu społecznego w mieście. Wierzymy, że jedynie przez wzmocnienie całego dialogu społecznego głos młodych zapośredniczony w Młodzieżowej Radzie Miasta wybrzmi. Rada Seniorów ze względu na swój staż i doświadczenie jest bardzo dobrym partnerem dla Młodzieżowej Rady, która nieefektywnie legitymizuje swoje działania.

Celem spotkania było:

- porozmawianie o tym jak uczestnicy rozumieją kompetencje i role organów, w których działają;
- poznanie ich planów na działania;
- zobaczenie z kim współpracują;
- wywołania dialogu międzypokoleniowego;

Zarówno Radzie Seniorów jak i Młodzieżowej Radzie zadaliśmy ten sam zestaw pytań dotyczący tego jak rozumieją i realizują swoje kompetencji. Osią rozmowy zostały pytania:

- Jakie są nasze zadania?

- Do czego mamy prawa?
- Do czego zostaliśmy powołani?
- Jakie mamy potrzeby?
- Jakie stoją przed nami wyzwania?

Podsumowanie wyników pracy z oboma organami ujęliśmy w poniższych tabelach.

Podsumowanie wyników pracy z przedstawicielami Młodzieżowej Rady Miasta w trakcie grupy fokusowej:

Pytania	**Prawa**	**Zadania**	**Cele**	**Wyzwania młodych**	**Potrzeby**
Odpowiedzi	Przekazywania głosu radomskiej młodzieży do Ratusza Doradzania Ratuszowi w sprawach dotyczących młodzieży Patronowania wydarzeniom i organizacjom Pracy z władzami miasta nad dokumentami wewnętrznymi MRM Rozporządzania swoim budżetem w granicach narzucanych przez Radę Miasta	Reprezentowanie radomskiej młodzieży Bycie organem doradczym Organizacja wydarzeń Docieranie do jak największej liczby odbiorców, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów szkół wchodzących w skład MRM	Przekazywanie głosu radomskiej młodzieży do Ratusza Nie wiadomo jasno do czego (nie jest to jeszcze uspójnione)	Dyskryminacja wewnątrz grup młodych Lenistwo młodzieży Niskie zaangażowanie społeczne młodzieży; brak młodzieżowych inicjatyw oddolnych	Zmiana budzącego wątpliwości statutu Zależności budżetu MRM od Rady Miasta Odgórnie narzuconej MRM apolityczność Niskiemu prestiżowi i brakowi wynagrodzenia za pracę jako młodzieżowy radny Brakowi zaangażowani

	Organizacji wydarzeń dla młodzieży	Organizowanie życia społecznego młodych Nawiązywanie dialogu międzypokoleniowego i opieka nad słabszymi np. seniorami, Animację życia społecznego i kulturowego swojego pokolenia.			a niektórych szkół w działania MRM

Podsumowanie wyników pracy z przedstawicielami Radomskiej Rady Seniorów w trakcie grupy fokusowej:

Pytania	**Prawa**	**Zadania**	**Cele**	**Wyzwania osób starszych**	**Potrzeby**
Odpowiedzi	Opiniowania działań Prezydenta Radomia w zakresie kwestii dotyczących seniorów Przekazywania głosu seniorów do Rady Miasta	Reprezentowanie osób starszych będących w Radomiu Bycie organem doradczym	Wysłuchiwania głosu radomskich seniorów i przekazywania go do Ratusza Rozwiązywania lokalnych problemów	Samotność osób starszych Niski poziom aktywizacji seniorów Problemy natury psychicznej	Brakowi wiedzy o własnych kompetencjach Małemu stażowi Rady, przez którą

		opiniującym dokumenty dotyczące seniorów	dotykających osoby starsze	dotykające osoby starsze	jest jeszcze wiele niejasności, braku utartych schematów działania itp.
	Troszczenia się o sprawy mieszkaniowe seniorów	Organizacja wydarzeń zwiększających udział seniorów w życiu społecznym,	Nawiązywania dialogu międzypokoleniowego w Radomiu	Mała świadomość seniorów nt. działań miasta przeznaczonych dla nich	
	Nawiązywania kontaktów z innymi miastami	Prowadzenie dialogu z seniorami w celu poznania ich potrzeb i pomysłów			
		Nawiązywanie dialogu międzypokoleniowego i umożliwienie docierania młodym do osób starszych potrzebujących pomocy,			
		Walka z problemami mieszkaniowymi i problemem samotności wśród seniorów			

Podsumowanie i najważniejsze wnioski

Po *desk researchu* i przeprowadzonym wywiadzie zogniskowanym, możemy wnioskować, że główne powody ograniczonego wachlarza działań podejmowanych przez młodzieżowych radnych to:

- krótki staż kadencyjny danego organu;
- nie wykorzystywanie kompetencji dotyczących opiniowania ustaw Rady Miejskiej, śledzenia i oceniania polityk dotyczących grupy, którą reprezentują; wnioskujemy to między innymi po planowanych działaniach, bądź wydarzeniach, które miały miejsce w przeszłości;
- blokowanie inicjatyw organów na poziomie Rady Miejskiej;
- brak funduszy na działania promocyjne.

Naszymi głównymi rekomendacjami są:

- Wzmocnienie pozycji Młodzieżowej Rady Miejskiej w dialogu społecznym Radomia, co można osiągnąć poprzez współpracę z Radą Seniorów;
- Wprowadzenie wstępnych szkoleń w zakresie kompetencji prawnych i narzędzi tworzenia polityk miejskich dla radnych młodzieżowych i seniorów.

Świdwin

Skrót: jak wygląda sytuacja z polityką młodzieżową w Świdwinie?

Świdwin to miasto położone w północno-zachodniej Polsce, w województwie zachodniopomorskim. Posiada charakter przemysłowo – usługowy. zaś jego atrakcyjne położenie przyrodniczo-krajobrazowe sprawia, że miasto staje się kierunkiem turystyki krajoznawczej i wypoczynkowej. Zajmuje powierzchnię 22,28 km2, zaś liczba mieszkańców według stanu na koniec 2021 roku wynosiła: 14973 (BDL - GUS), z czego 7834 stanowiły kobiety., zaś 7103 mężczyźni. W gminie obserwuje się zarazem ujemny przyrost naturalny. Jak czytamy w *Raporcie o stanie miasta* za 2021 rok:

> *„od wielu lat nie było tak niskiej liczby urodzeń, gdyż w ubiegłym roku urodziło się tylko 91 dzieci. W roku ubiegłym zmarło też najwięcej mieszkańców biorąc pod uwagę ostatnich 7 lat, gdyż 188 osób. W efekcie w 2021r. zmarło o 97 osób więcej, niż się urodziło".*

Co więcej, ujemne jest także saldo migracji w skali tysiąca osób, które wyniosło w 2021 roku -5,5. Zatem w kontekście miasta Świdwin możemy mówić o obecności takich zjawisk społecznych jak: feminizacja, starzenie się społeczeństwa, czy depopulacja.

W skali całego kraju mamy do czynienia z masową migracją ludności z małych i średnich miast, w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, do większych ośrodków, które oferują bardziej różnorodne formy zatrudnienia, rozwoju edukacyjnego, czy

kultury, rozrywki i rekreacji. W trakcie procesu badawczego w Świdwinie w ramach Policing the policies, wzięliśmy na warsztat temat, jak można zatrzymać tę tendencję i sprawić, by młodzież wyjeżdżająca z miasta na studia, chciała do niego wrócić. Pierwszym krokiem jest przygotowanie programu włączającego młodych w życie miasta.

> *"Z perspektywy swojej pracy widzę (w szkole podstawowej), że młodzi w szkole chcą działać, ale w pewnym momencie to ginie, czy się nie rozwija. U nas w szkole się wspiera młode osoby, ale gdzieś to ginie. My wspieramy, ale słyszę o innych doświadczeniach od Was"*
>
> cytat z *wywiadu grupowego*, przywołany na podstawie symultanicznej notatki

Jaką potrzebę zdiagnozowaliśmy?

Miasto zostało wybrane do projektu, ponieważ jego władze i lokalne organizacje próbują znaleźć własny sposób na przyjęcie polityki młodzieżowej i potrzebują wsparcia w tym procesie. W mieście działają media obywatelskie i społeczeństwo obywatelskie, których celem jest edukacja i zachęcanie młodych ludzi do udziału. Samorząd lokalny ma otwartą postawę wobec zagadnień lokalnej polityki młodzieżowej, ale potrzebuje konsultacji i wiedzy eksperckiej w tym procesie.

Kolejnym wyzwaniem jest to, że lokalne władze i osoby pracujące z młodzieżą na co dzień - dyrektorzy placówek oświatowych, opiekunowie samorządów szkolnych, nauczyciele, nie widzą wymiernych efektów swoich działań. Nie potrafią też efektywnie komunikować się z młodymi. W mieście brakuje narzędzi włączających młodzież - partycypacyjnych, w procesy i inwestycje, które bezpośrednio jej dotyczą.

W ramach trzeciego etapu zaproponowaliśmy miastu Świdwin proces, którego rezultatem będzie diagnoza „młodzieżowego Świdwina". Znalezienie obszarów, w których młodzi chcą i mogą realizować swoje potrzeby, miejsc ich aktywności, organizacji, instytucji kierujących swoją ofertę do młodych. Jednocześnie zaznaczaliśmy obszary stanowiące barierę tego rozwoju, zaś w kolejnym etapie wypracujemy dla nich rozwiązania wspólnie z młodzieżą.

Metoda

Na podstawie poprzednich działań toczących się w projekcie, a także po ustaleniach z władzami miasta, wspólnie zdiagnozowaliśmy potrzebę „zmapowania" - wskazania miejsc aktywności młodzieży zamieszkującej bądź uczącej się w Świdwinie.

W punkcie wyjścia do procesu badawczego postawiliśmy pytanie: **jak miasto dostrzega i wspiera młodzież poprzez działania na poziomie prawnym - strategicznym i**

wykonawczym. Dodatkowo, interesowało nas czy są obecne formy ewaluacji, wyciągania wniosków z podejmowanych działań.

Pracowaliśmy z dwoma narzędziami - analizą danych zastanych (*desk research)*, oraz zogniskowanym wywiadem grupowym (*focus groups).* Co więcej, w trakcie wywiadu korzystaliśmy z metody mapy poznawczo-behawioralnej. Pytaliśmy o miejsca znaczące dla młodzieży - zarówno w pozytywnym jak i negatywnym aspekcie, o to w jaki sposób spędzają czas wolny w mieście, oraz jak oceniają dotychczasowe działania miasta kierowane do ich grupy. Tym samym stworzyliśmy mapę „aktywności" młodych, która posłuży nam do dalszej pracy warsztatowej. Docelowym celem badań było zbadanie pozycji i potrzeb młodych ludzi mieszkających i uczących się w Świdwinie oraz napisanie rekomendacji dla miasta, jak poprawiać warunki życia lokalnej młodzieży, oraz wskazania dalszych kluczowych kierunków pracy nad politykami młodzieżowymi.

W grupie docelowej badań znaleźli się:

- przedstawiciele ciał dialogu społecznego - Młodzieżowa Rada Miasta,
- opiekunowie Młodzieżowej Rady,
- przedstawiciele Urzędu Miasta,
- osoby pracujące z młodzieżą, w tym przedstawiciele organizacji pozarządowych, nauczyciele, animatorzy, opiekunowie samorządów uczniowskich.

Desk research - czego się dowiedzieliśmy?

Głównym celem *desk reaserchu* było odnalezienie pól aktywności młodych mieszkańców, dokumentów prawnych i wszelkich działań wpisujących się w realizowanie „polityki młodzieżowej" miasta. Co więcej, opisaliśmy świdwińskie ciała dialogu społecznego dotykające kwestię polityk młodzieżowych. Badanie było podzielone na 3 obszary: prawo, implementacje polityk młodzieżowych oraz dokumenty ewaluujące realizację polityk młodzieżowych.

Miasto w „Raporcie o stanie miasta Świdwina 2021" zauważa depopulację miasta postępującą w znacznym tempie, za co wini głównie ujemny przyrost naturalny (zmarło o 97 więcej osób niż się urodziło. Co interesujące, fakt wymeldowania się z miasta 104 osób, nie został w raporcie postawiony jako czynnik istotny w procesie depopulacji. Miasto na przestrzeni lat 2015-2021 straciło 1,126 mieszkańców i jasna jest tendencja tracenia ich z roku na rok coraz więcej. W omawianym dokumencie nie jest wprost zaadresowana polityka młodzieżowa inna niż działania wspierające szkoły publiczne.

Głównym ciałem dialogu społecznego pomiędzy miejscową młodzieżą, a Urzędem Miasta jest Młodzieżowa Rada Miasta Świdwina. W obecnym kształcie powstała ona w 2020 roku „*W celu wspierania i upowszechniania idei samorządowej wśród mieszkańców*

Miasta Świdwin” i ma charakter konsultacyjny. Działania MRM jakie odnaleźliśmy dotyczyły np. złożenia swojego projektu do lokalnego budżetu partycypacyjnego lub organizacji debaty nt. sytuacji Młodzieży w Polsce. Rada ma prawo, z własnej inicjatywy lub na wniosek organów miasta Świdwin formułowania i przedstawiania Radzie Miejskiej oraz Burmistrzowi opinii we wszystkich sprawach dotyczących funkcjonowania samorządu lokalnego, w szczególności w sprawach dotyczących młodzieży. Na podstawie mediów społecznościowych i biuletynu informacji publicznej miasta publikowane są protokoły z posiedzeń, oraz transmisje strumieniowe, przez co z łatwością można dowiedzieć się o prowadzonych działaniach, czy wydarzeniach. Jednak na cele tego raportu - w przeciwieństwie do raportu radomskiego - nie badaliśmy kompetencji Młodzieżowej Rady, a skupiliśmy się na polach aktywności młodych w ogóle.

Świdwin jest miejscem działania wielu organizacji pozarządowych zajmujących się animacją i pomocą młodzieży. W celu znalezienia miejsc, które mogą wspomóc MRM w działalności na rzecz młodzieży, w trakcie grup fokusowych staraliśmy się zmapować istotność i rolę szeroko pojętych ,,miejsc młodzieżowych”.

W Świdwinie funkcjonują instytucje o charakterze oświatowo-kulturalnym, posiadające rozbudowaną ofertę zajęć dodatkowych dla młodzieży. Działają kluby sportowe, ofertę edukacyjną i artystyczną posiada Świdwiński Ośrodek Kultury Zamek. Działają organizacje pozarządowe mające za cel nieść pomoc rodzinom i młodzieży w ubóstwie. Funkcjonują drużyny harcerskie. Miasto inwestuje w miejsca o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym, czy edukacyjnym. We wspomnianej instytucji kultury ,,Zamek” znajduje się Miejska Biblioteka Publiczna im. Jana Śpiewaka, wraz z czytelnią, kawiarnią ,,Czytelnik”. Odbywają się tam zajęcia dodatkowe, organizowane są wydarzenia kulturalne - koncerty, festiwale.

Focus - jak pogłębilismy obraz, który zbudował nam desk

Wywiad ze Świdwinem miał miejsce 18 maja 2023 roku, w godzinach 12:00-14:00. Naszej grupie respondentów zależało na tym aby wywiad odbył się w godzinach pracy urzędu miasta. Mimo naszych obaw co do przeprowadzenia procesu w godzinach nauki szkolnej, wśród uczestników znaleźli się także uczniowie, przedstawiciele samorządów uczniowskich i Młodzieżowej Rady Miasta. Spotkaliśmy się w formule zdalnej za pośrednictwem platformy łączności ZOOM. Łącznie w wywiadzie wzięło udział 20 osób, w tym: przedstawiciele i przedstawicielki urzędu miasta, osoby dyrektorskie instytucji oświaty i kultury, klubów sportowych, osoby pracujące z młodzieżą. W gronie młodzieży byli przedstawiciele samorządów trzech szkół: Zespołu Szkół Rolniczych - Centrum Kształcenia Zawodowego im. Stefana Żeromskiego, Zespół Szkół im. Władysława Broniewskiego, Publicznej Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 2, oraz przedstawicielka Młodzieżowej Rady Miasta.

Tematem i celem wywiadu było mapowanie aktywności młodych. W trakcie wywiadu korzystaliśmy z metody mapy poznawczo-behawioralnej. Pytaliśmy o miejsca znaczące dla młodzieży - zarówno w pozytywnym jak i negatywnym aspekcie, o to w jaki sposób spędzają czas wolny w mieście, oraz jak oceniają dotychczasowe działania miasta kierowane do ich grupy. Tym samym stworzyliśmy mapę „aktywności" młodych, która posłuży nam do dalszej pracy warsztatowej. Dyskutowaliśmy zarówno plenarnie jak i w podziale na „dorosłych" i „młodych", przy czym młodzi podzieli się dodatkowo na „starszą młodzież, wychodzącą nocą na miasto" - uczniów szkół ponadpodstawowych i „młodzież" - uczniów szkół podstawowych.

W załączniku scenariusz i tablica, na której pracowaliśmy podczas wywiadu grupowego.

Przebieg - Co to jest miasto młodzieżowe?

W pierwszej kolejności zapytaliśmy osoby uczestniczące o to, jak rozumieją pojęcie „miasto młodzieżowe". Padły następujące skojarzenia-odpowiedzi (pogrubione), które opatrzyliśmy odpowiednią notatką:

Miasto młodzieżowe to według osób uczestniczących w fokusie miasto, które charakteryzuje się następującymi cechami:

- Ma swoją tożsamość, która jest związana z pielęgnowaniem historii i tradycji, ale też rozumiana szerzej jako kapitał kulturowy, ukształtowanie określonego stylu życia mieszkańców, który jest adekwatny dla młodych mieszkańców
- Jest otwarte, włączające, słucha swoich mieszkańców; miasto, w którym działają narzędzia partycypacyjne
- Bezpieczne
- Myślące o młodych mieszkańcach, co przejawia się w dbaniu o ich:
    - integrację - są miejsca, w których młodzież może spędzać czas razem jak np. parki czy inne przestrzenie odpowiednie do rozrywki, rekreacji i nawiązywania relacji. Integracja oznacza też możliwość włączania się w życie społeczności, brania udziału w różnego rodzaju wydarzeniach
    - edukację – w odniesieniu do możliwości rozwoju, realizacji swoich pasji, ale także zapewnienia oferty edukacyjnej adekwatnej do współczesnego rynku pracy
    - włączanie – miasto otwarte na innowacje i na inicjatywy młodzieży, słuchające jej potrzeb i otwarte na pomysły, włączające młodzież w strukturę dialogu społecznego

Refleksją badaczek jest to, że wiele z cech przywołanych przez osoby uczestniczące, jest cechami miasta „dobrze nastrojonego" w ogóle, tj. przystosowanego do potrzeb jego mieszkańców niezależnie od wieku czy sprawności fizycznej. Gotowego na

podejmowanie wyzwań i dostosowywanie do zmian - klimatu, czy pokoleniowych. Miasto młodzieżowe, to zarazem miasto samowystarczalne. Mówi o tym wypowiedź jednej z respondentek, którą przywołujemy na podstawie notatki symultanicznej sporządzonej w trakcie wywiadu:

> *"Miasto, z którego młodzi niekoniecznie chcą uciekać, albo będą chcieli wrócić z doświadczeniem, które będzie im się dobrze kojarzyło, będą czuli się bezpiecznie, będzie ich coś łączyło. W Świdwinie zamykamy się na szkole średniej. Najlepiej zapytać o to młodych, co może im dać miasto. Przede wszystkim potrzeba wysłuchania i wzięcia pod uwagę. Pokazania, że młodzi mają realny wpływ na coś, bo młodzi mają fantastyczne pomysły. Plus często skupiamy się na młodych bezproblemowych, już zaangażowanych. Rozrabiające, niepokorne – te, z którymi dorosłe osoby mają najwięcej problemów, a mają super pomysły i niezauważeni sprawiają problemy, a gdyby ich usłyszeć, to wiele wniosą"*

Przy czym osoby uczestniczące kładli zarazem nacisk na rozwiązywanie problemu depopulacji przez zachęcanie ludzi do powrotu niż przez zwiększenie dzietności u obecnych mieszkańców.

Potrzeby związane z rekreacją, wypoczynkiem w mieście młodzieżowym, powinny być realizowane przez odpowiadające na potrzeby grupy tereny otwarte. Charakter spędzania czasu wolnego zmienia się wraz z wiekiem. Powinny mieć one charakter integracyjny, przytulny, zielony, a zarazem dający prywatność. W terenach otwartych miasta mają szansę wiązać się grupy, co realizuje takie ludzkie potrzeby jak przynależność do grupy, tożsamość, wspólnotowość, a przez to bezpieczeństwo. Miasto młodzieżowe umożliwia wszechstronny rozwój zainteresowań, jest obecna oferta edukacyjna odpowiadająca na potrzeby współczesnego rynku zatrudnienia.

Miasto młodzieżowe według naszych respondentów to też takie, które jest atrakcyjne ze względu na oferowany przez nie styl życia. Takie, z którym można się utożsamić i chcieć pracować na jego rzecz. Może zostać to osiągnięte przez rozwijanie wartościami jaki są: tożsamość, historia, charakter miejsca, ale też możliwość kształtowania go przez działające narzędzia partycypacji oraz możliwość realizacji praktyk przez niego oferowanych: zatrudnienia, edukacji, rekreacji, rozrywki i dostępu do kultury.

Mapa aktywności

W drugim ćwiczeniu pracowaliśmy za pomocą metody map behawioralno-poznawczych. Podzieliłyśmy grupę na dwie części: Młodych" i „Dorosłych". Grupa młodych zastanawiała się nad tym, które miejsca są istotne dla ich rówieśników, gdzie najczęściej spędzają czas wolny, jakie dostrzegają braki, jakie są potrzeby w skali miasta. Równolegle, grupa „dorosłych" pracowała na następujących zagadnieniach:

- „miejsca młodzieżowe, które miejsca są ważne dla młodych z punktu widzenia dorosłych?" „gdzie młodzi spędzają czas?"

- „co miasto już robi dla młodych?”
- „na ile urzędnicy rozumieją obecną młodzież i jej potrzeby?”, czyli jak oceniają dotychczasowe rozwiązania, czy korzystaliby z obecnej oferty w czasach swojej młodości?

„Po szkole boisko czy kręgle, basen. Raczej na spacer do dużego parku – to jest główne miejsce, gdzie się spotykamy – można, usiąść, bo jest ładny. Ale brak miejsca wewnątrz, do spotkania się, rozmowy, nauki”.

cytat z młodzieżowej grupy z realizacji wywiadu grupowego

Poniżej prezentujemy wyniki pracy w formie tabeli. Umieściliśmy w niej każde z miejsc, które zostało przywołane w trakcie trwania wywiadu, oraz porównaliśmy w jaki sposób postrzegają je przedstawiciele różnych pokoleń - w naszym przypadku: Młodzieży, Starszej Młodzieży, Dorosłych. Dodatkowo umieściliśmy kolumnę *desk research*, w której zaznaczyliśmy, że znaleźliśmy dane miejsce w dokumentach miasta, i relacjach z działań kierowanych do młodzieży. Tym samym możemy dostrzec różnice poznawcze wynikające z analizy źródeł - dokumentów, strategii, raportu o stanie miasta czy oficjalnych, a mających źródło w faktycznym “praktykowaniu przestrzeni” przez jej użytkowników. Na przykładzie tabeli widać jednocześnie różnicę w percepcji i odbioru działań prowadzonych przez miasto. Kursywą zostały przywołane wypowiedzi respondentów.

	Młodzież z klas 7-8 szkół podstawowych	**Starsza młodzież, uczniowie szkół średnich**	**Dorośli**	**desk research**
park miejski	*Raczej na spacer do dużego parku – to jest główne miejsce, gdzie się spotykamy – można, usiąść, bo jest ładny.*	*przede wszystkim wychodzi się wieczorem na miasto; najczęściej do dużego parku, tam można usiąść i posiedzieć.*	*azyl, bo na uboczu, palenie i picie. Ale też jest park do ćwiczeń wykorzystywany.* *W głębi parku jest inaczej. Sama obecność może wpłynąć na reputację*	nie wyróżniony w trakcie tego etapu badań

Centrum Kultury Zamek	*zajęcia plastyczne, garncarskie, kluby sportowe,*	*oferta Zamku jest raczej skierowana do młodszych*	*Zamek i tereny obok, dodatkowe zajęcia dla młodych, biblioteka i czytelnia - miejsce, w którym młodzi mogą się spotkać, klimatyczne. Podzamcze - tam odbywają się imprezy, festiwale.*	Wyróżniony. W kontekście oferty edukacyjnej i artystycznej; Aktywnie działają tu: bractwo rycerskie, chóry, zespół romski, grupy taneczne oraz Świdwińska Orkiestra Dęta; zajęcia plastyczne dla dzieci i młodzieży, w ofercie: garncarstwo, ceramika itd.
most kolejowy	Nie wymieniony	Nie wymieniony	*Codziennie młodzi się spotykają - Most Kolejowy na rzece (na łąki) piją, palą, niekontrolowani (13, 14 rż wzwyż). Niechlubne miejsce od lat. Niebezpieczne, bo tory i rzeka*	nie wyróżniony w trakcie tego etapu badań
Plac przed Urzędem Miasta/ Plac Konstytucji 3. MAJA	Nie wymieniony	*Plac 3. maja, można zaparkować samochód*	*Plac przed Urzędem Miasta - murek do siedzenia, zmotoryzowana młodzież podjeżdża. Do późna w nocy grupki. Maj-wrzesień uciążliwe dla lokalnych os.*	nie wyróżniony w trakcie tego etapu badań

Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnym i nr 2	*szkoły, rada, zajęcia dodatkowe w szkołach*	Nie wymieniony	*szkoła nr 2; jest otwarty plac zabaw, więc młodzi mogą z niego korzystać, jest też boisko do nogi, siatkówki, kosza*	Wyróżniony. Miejsce działania: Dwójkowe Centrum Integracji Społecznej
Kawiarnia zamkowa „Czytelnik"	Kawiarnię Zamkową; która nie jest dostępna dla młodych ekonomicznie.	Do spędzania w niej czasu powstrzymuje młodzież także wielopokoleniowy charakter - obecność seniorów, z którymi młodzi zwyczajnie nie mają ochoty dzielić przestrzeni;	*Biblioteka (zamkowa) z kawiarnią, do spotkania, kawy, ciastka, spełnia potrzeby estetyczne;*	nie wyróżniony w trakcie tego etapu badań
CPN (Stacja benzynowa)	Nie wymieniony	*jako miejsca dostępna określiła te, przy których można zaparkować samochodem; w celach dojazdu bądź spędzania w nim czasu*	Nie wymieniony	nie wyróżniony w trakcie tego etapu badań
Boisko „Orlik"	*Po szkole boisko [...]*	Nie wymieniony	Nie wymieniony	nie wyróżniony w trakcie tego etapu badań
kręgielnia przy basenie	*[...] czy kręgle, basen.*	Nie wymieniony	Nie wymieniony	nie wyróżniony w trakcie tego etapu badań
klub garnizonowy na osiedlu sportowym	Nie wymieniony	Nie wymieniony	*Świdwin jest rozległy i jest osiedle z klubem garnizonowym. Jest kino, fajna akustyka*	nie wyróżniony w trakcie tego etapu badań

miejsca zielone, rekreacyjne: jezioro, tereny nad rzeką	Nie wymieniony	*Nad jeziorem jest super, ale tam ciężko siedzieć, bo tam wieje i jest zimno. Plus fajnie, jakby czasem zajrzała policja, czy nikt sobie krzywdy nie robi.*	*Na początku naszej kadencji stworzyliśmy ławki kolorowe, hamaki. Ale błąd był taki, że nie zapytano się młodych, gdzie chcą takie miejsca, tylko je postawiono przy rzece, a tam panie z dziećmi. A młodzi nie chcą w takim miejscu.*	nie wyróżniony w trakcie tego etapu badań

Bezpieczeństwo

Jedno z pytań dotyczyło bezpieczeństwa. Młodzież odpowiedziała, że unika chodzenia wieczorem do parku - zwłaszcza kiedy wychodzi samotnie. Starsza młodzież stwierdziła, że czuje się bezpiecznie, kiedy znajdują się w grupie. Wybrzmiały takie wartości jak wspólnotowość, przynależność, a za tym idzie, odpowiedzialności za siebie wzajemnie. Co więcej, młodzież dostrzegła wyzwanie jakim jest obecność rówieśników „sprawiających kłopoty" w tym dokonujących aktów wandalizmu. Opowiedziała się tym samym za stanowiskiem, że miasto powinno odpowiedź na tę kwestię opieką, zainteresowaniem autorytetów czy zapewnienia zajęć i przestrzeni, w których ta energia znalazłaby upust.

Transport

Starsza młodzież poruszyła kwestię jakości infrastruktury drogowej, czy potrzeby miejsc, do których można by było udać się samochodem, lub go zaparkować - np. parkingu. Z wywiadu wynika, że samochody służą im przede wszystkim w przemieszczaniu się po Świdwinie, oraz spędzania w nich wolnego czasu, siedzenia wieczorem, pojechania gdzieś gdzie nie będzie się „pod okiem dorosłych".

Sama komunikacja zbiorowa w mieście oraz międzymiastowa została oceniona bardzo dobrze. Młodzi cenią ją za regularne połączenia do większych okolicznych miast - Szczecina, Kołobrzegu, Koszalina. Co więcej, do tych większych ośrodków zazwyczaj udają się za pośrednictwem transportu publicznego, ponieważ jest on bardziej

opłacalny i ze względów ekonomicznych i pragmatycznych; “po co mamy jeździć samochodem, skoro są dobre połączenia pociągiem”.

Braki, potrzeby

Młodzież z klas 7-8 szkół podstawowych	***Starsza młodzież, uczniowie szkół średnich***
kawiarni młodzieżowej, bądź kawiarni, której godziny otwarcia nie zależą od działania instytucji	**brakuje pubu, baru** - *miejsca, w którym można pójść z grupą znajomych, napić się piwa*
braku miejsca młodzieżowego *Ale brak miejsca wewnątrz, do spotkania się, rozmowy, nauki.* **budynek** – *odpowiadałoby nam, gdyby to miejsce było przy zamku, miejsce do siedzenia, czytania, ale bez innych grup wiekowych (potrzeba prywatności)*	**potrzeba „parkingu”** *Byłoby dobrze, żeby powstał parking. Na kilka aut, bo często kilkoma jeździmy*
nauka pisania projektów i uczestnictwa w życiu publicznym	**altany; schowane i intymne;** *Plus fajnie, jakby czasem zajrzała policja, czy nikt sobie krzywdy nie robi.*

W podsumowaniu na forum pracy grupowej, można było zauważyć, że dorośli zwracają uwagę na bezpieczeństwo, a młodzi na miejsce, w którym mogą się schować, mieć prywatność. Młodzież nie jest zadowolona z niektórych inwestycji jej dedykowanych, co jest skutkiem braku konsultacji z nimi jej potrzeb. Brak kawiarenki został skomentowany koniecznością ponoszenia kosztów, zatrudnienia osoby animujące wydarzenia dla młodych.

Perspektywa przyszłości

Nad kolejnym zagadnieniem dyskutowaliśmy całą grupą respondentów. Postawiliśmy następujące pytania:

- Co chcieliby Państwo robić w przyszłości?

- Czy da się to robić w Świdwinie?
- Do jakich miast jeżdżą Państwo w celach rekreacyjnych, służbowych, kulturalnych?

Wypowiedzi dotyczyły przede wszystkim perspektyw edukacji po szkołach średnich oraz przygotowania zawodowego. Wokół tematu wyróżniliśmy jeszcze dwie sfery mające swój wpływ na wybór ścieżki edukacyjnych młodych; transport oraz profil rozwoju zawodowego.

Starsza młodzież wyraziła wątpliwość do tego, czy kierunki szkół technicznych w Świdwinie są dostosowane do potrzeb gospodarczych miasta. Pojawiła się też wypowiedź, że ciekawa oferta edukacyjna jest kierowana wyłącznie do uczniów szkół podstawowych, niestety mniejszą wagę przykuwa się do profilu szkół średnich i zawodowych. Młodzież ze Świdwina dostrzega atrakcyjność ofert edukacyjnych w większych miastach np. Kołobrzegu, Szczecinie czy Koszalinie, ale nie decyduje się na nie ze względu na odległość. Pokazuje to tym samym, że mniejszym problemem jest dojeżdżanie do tych ośrodków w celach rekreacyjnych - od czasu do czasu, jednak codzienna podróż do szkoły byłaby zbyt obciążająca.

Jakie narzędzia włączające młodzież funkcjonują w Świdwinie?

Pytanie o narzędzia partycypacyjne dla młodzieży w Świdwinie zadaliśmy w sali plenarnej. Zebrane poniżej odpowiedzi pochodzą zarówno od młodzieży jak i dorosłych:

- Szkolny Budżet Obywatelski
- Młodzieżowa Rada Miasta – jako ciało dialogu społecznego o funkcji konsultacyjnej.
- Budżet Obywatelski - miejski

O narzędziu **Budżetu Obywatelskiego** usłyszeliśmy od jego koordynatorki, która była obecna na *focusie*. Dowiedzieliśmy się, że miasto przeznacza co roku 100 tys. zł na realizację zwycięskich projektów. Młodzi mogą składać swoje projekty ze wsparciem dorosłych oraz oddawać głosy. Młodzież obecna w badaniu zwróciła uwagę na niewystarczającą komunikację i promocję budżetu obywatelskiego przez miasto. Jedna z młodych respondentek oznajmiła, że brakuje chociażby plakatów w szkołach o tym jakie projekty zostały zgłoszone, czy jak i kiedy zagłosować. Tym samym inna uczestniczka dodała, że ona chętnie wzięłaby udział, ale potrzebowałaby zostać przeszkolona jak to zrobić, i jak napisać swój projekt.

> *„- Gdyby miasto miało środki, inicjatywę dla Was, to się włączycie i pomożecie robić?*
>
> *- Ciężko odpowiedzieć na takie pytanie, ale ktoś na pewno się pojawi.”*
>
> cytat z wywiadu grupowego, rozmowa osoby dorosłej z młodzieżą

Zatem brak zainteresowania udziałem w inicjatywie budżetu obywatelskiego może wynikać z nieświadomości o obecności takiego procesu, wiedzy jak można w nim uczestniczyć, a zarazem mówić o efektywności komunikacji prowadzonej przez władze miasta, nieefektywnej edukacji obywatelskiej, czy po prostu - braku wystarczających narzędzi konsultacji społecznych. W kontekście **Młodzieżowej Rady Miasta** padł głos o niepoważnym traktowaniu jej organu przez Radę Miasta.

> *„My w Młodzieżowej Radzie Miasta czy Samorządy Uczniowskie – spotykamy się z tym, bo one nie są traktowane poważnie przez inne instytucje. Często Młodzieżowa Rada Miasta bierze udział w różnych rzeczach, ale nie są poważnie traktowane. Skoro młodym dajemy dostęp do stanowisk (np. Rady), to pozwólmy im decydować. Nawet, jak nam, dorosłym, pomysły wydają się bzdurne, to pozwólmy im spróbować. Czasem my, dorośli, blokujemy to i pokazujemy młodym, że nie mają prawa głosu."*
>
> cytat z wywiadu grupowego

Angażowanie Młodzieżowej Rady w określone wydarzenia i inicjatywy miejskie zostały ocenione niewystarczająco, co za Sherry R. Arnstein, autorki *Drabiny partycypacji*, moglibyśmy umiejscowić na szczeblu 4. ***Konsultowanie,*** określone za działanie fasadowe, za którym nie idą żadne inne formy poza uzyskaniem opinii i poglądów, jednak nieprzekładaniu ich na realne działania.

<table>
<tr><td>8. Kontrola obywatelska,
Podejmowanie decyzji przekazane obywatelom, kontrola miast na poziomie proceduralnym i prawnym</td><td rowspan="3">Uspołecznianie władzy
władza mieszkańców,
obywatel jako partner</td></tr>
<tr><td>7. Delegowanie,
społeczeństwo ma znaczące możliwości tworzenia odpowiadających mu programów</td></tr>
<tr><td>6. Partnerstwo,
negocjacje mieszkańców z władzą, władza i odpowiedzialność jest dzielona poprzez negocjacje na mniejszości i zarządzających</td></tr>
<tr><td>5. Figuranctwo/ Łagodzenie,
Zasięgnięcie opinii obywateli, korzystanie z narzędzi, wysłuchanie różnych grup</td><td>Działania pozorne
komunikacja władza - obywatele,</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>społecznych, mniejszości</td><td rowspan="3">obywatel jako doradca</td></tr>
<tr><td>4. Konsultowanie,
uzyskanie opinii, poglądów społeczeństwa, brak realnego wpływu na decyzję władz</td></tr>
<tr><td>3. Informowanie,
pierwszy stopień partycypacji, sprowadzenie mieszkańców do biernych odbiorców</td></tr>
<tr><td>2.Terapia,
Władze decydują całkowicie jednostronnie i samodzielne nakłanianie do akceptacji, uzasadnienie</td><td rowspan="2">Brak uczestnictwa
obywatele nie mają wpływu na podejmowane decyzje, a władza jedynie przekonuje ich do słuszności własnych zamiarów</td></tr>
<tr><td>1.manipulacja,
brak partycypacji, władza nie dzieli się informacjami, używa informacji do manipulowania opinia publiczną,</td></tr>
</table>

opracowanie własne na podstawie źródło: Arnstein, Sherry R. „A Ladder of Citzen Partcipaton”

Podsumowanie i najważniejsze wnioski

Po *desk researchu* i przeprowadzonym wywiadzie zogniskowanym, możemy wnioskować, że:

- ponieważ pytając młodzież o ich zajęcia pozaszkolne, lub praktyki w czasie wolnym nie wymieniano większości instytucji realizujących działania „polityki młodzieżowej” wymieniane w strategii, lub stronie urzędu miasta. Wnioskujemy, że młodzież nie jest w wystarczająco poinformowana o dedykowanej jej przez miasto ofercie edukacyjnej, lub nie cieszy się ona zainteresowaniem młodzieży starszej, tym samym nie jest sprofilowana pod różne grupy wiekowe;
- działania partycypacyjne prowadzone przez władze miasta możemy określić jako „pozorne”, ograniczają się do informowania i konsultowania działań, jednak nie angażuje się młodzieży w podejmowanie istotnych dla niej decyzji, lub wykonuje się to „po fakcie” - tutaj możemy podać przykład ławek i hamaków ustawionych nad jeziorem, bez wcześniejszej konsultacji. Młodzież

jest również niewystarczająco poinformowana o dziejących się procesach partycypacyjnych.

- Młodzieży brakuje „trzecich miejsc" wg teorii Oldenburga, R., czyli miejsc odpoczynku ale także spędzania czasu w celach towarzyskich. Mediując pomiędzy miejscami prywatnymi (domem), a miejscem pracy lub instytucjonalnej nauki, spełniają funkcję tożsamościową, realizują poczucia przynależności do otoczenia lub więzi z innymi. To w takich przestrzeniach, czyli kawiarniach, parkach itp, można odrabiać lekcje po szkole, zintegrować się przy kawie czy piwie i nawiązać znajomość z innymi osobami ze społeczności. Z braku lepszych alternatyw młodzieżowymi „trzecimi miejscami" okazują się most, parkingi itp.
- jednocześnie dostrzegamy wielką wolę i zaangażowanie ze strony władz miasta w pracę nad ulepszaniem prowadzonych przez Świdwin polityk kierowanych do młodzieży. Świadczy o tym wprowadzanie narzędzia Szkolnego Budżetu Obywatelskiego, czy samo powołanie organu konsultacyjnego Młodzieżowej Rady Miasta.

Co dalej?

Radom – kolejne kroki

Całościowym efektem procesu prowadzonego w Radomiu w ramach projektu Policing the policies będzie:

- zaprojektowanie w trakcie warsztatu stacjonarnego wspólnych działań dla Rady Seniorów i Młodzieżowej Rady Miasta
- wzmocnienie pozycji Młodzieżowej Rady Miejskiej w dialogu społecznym Radomia;
- większa pewność w realizowaniu swoich kompetencji przez Młodzieżową Radę;
- stworzenie dialogu międzypokoleniowego;
- nawiązanie stałej współpracy Młodzieżowej Rad z Radą Seniorów, co wpłynie na wzrost jej kompetencji i dostrzeżenie w polityce społecznej.

Chcielibyśmy aby projekt dał Urzędowi Miasta pełnej wiedzy na temat istniejących organów doradczych, w tym pól ich kompetencji i profilu działalności. Wypracujemy rekomendacje i wizje budowania struktury dialogu społecznego w Radomiu.

Dzięki realizacji procesu zostanie nawiązana współpraca między przedstawicielami i przedstawicielkami ciał dialogu społecznego. Jego konkretni uczestnicy będą wrażliwsi na potrzeby innych grup społecznych, zostanie nawiązany dialog międzypokoleniowy. Dzięki mapowaniu poszczególne organy doradcze zostaną

dostrzeżone, a wspólne warsztaty przyczynią się do sieciowania ich uczestników. Podczas warsztatów kompetencyjnych członkowie Młodzieżowej Rady nawiążą współpracę z członkami Rady Seniorów i wspólnie planują działania zgodne z ich kompetencjami i profilem działalności.

Świdwin – kolejne kroki

Całościowym efektem procesu prowadzonego w Świdwinie w ramach projektu Policing the policies będzie:

- wypracowanie w trakcie warsztatu stacjonarnego rozwiązań w deliberacyjnym procesie z istotnym udziałem młodzieży i decydentów gminy
- sformułowanie rekomendacji dla miasta jak aktywizować młodych i jak sprawiać, by Świdwin był miastem bardziej młodzieżowym
- będziemy zastanawiać się co zrobić z barierami, które dostrzega młodzież i urzędnicy i w funkcjonowaniu miasta

Odnosząc się do wizji tego jaka zmiana społeczna zostanie osiągnięta w Świdwinie, chcielibyśmy aby rezultatem naszych działań było nawiązanie współpracy między młodymi mieszkańcami a gminnymi decydentami. Wierzymy, że nowa jakość pracy z młodzieżą może przełożyć się na poprawę życia w mieście, czyniąc je bardziej dostępnym i odpowiadającym na ich potrzeby - czy to z zakresu życia kulturalnego, edukacji czy rekreacji. Młodzi będą czuć więź z miastem i zaufanie do ciał politycznych. Polityka pro-młodzieżowa zatrzyma proces wyludniania się miast, który obecnie stanowi jedno z większych wyzwań małych i średnich miast w Polsce.